

Indiener: college van burgemeester en wethouders

Datum: 3 december 2013

Portefeuillehouder(s): Y. Koster

Portefeuille(s): Werk en Inkomen

Contactpersoon: C. Drabik

Tel.nr.: 8869

E-mailadres: drabik.c@woerden.nl

Onderwerp: Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ gemeente Woerden 2013.

De raad besluit:

1. De Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ gemeente Woerden 2013 vast te stellen.
2. De Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ gemeente Woerden 2010 in te trekken.
3. Een technische wijziging van de *Maatregelenverordening 2013* vast te stellen. Uit de aanhef van artikel 7 moet de zinsnede worden verwijderd: "de verplichtingen op grond van artikel 30c, tweede en derde lid wet SUWI".

Inleiding:

Per 1 januari 2013 is de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (kortweg fraudewet) van kracht. Deze wet wijzigt de Wwb, IOAW en IOAZ en regelt dat uitkeringsfraude op het gebied van sociale zaken en werkgelegenheid strenger bestraft wordt. In de Fraudewet wordt het maatschappelijke begrip van fraude gehanteerd in plaats van het strafrechtelijke begrip. Dit betekent dat het feit dat iemand had kunnen weten dat hij de gegevens had moeten verstrekken maar dit niet heeft gedaan in beginsel leidt tot een bestraffende sanctie. Er hoeft dus geen sprake te zijn van opzet: ook als iemand 'per ongeluk' vergeet om wijzigingen in zijn gegevens door te geven, is er sprake van fraude.

Een van de belangrijkste wijzigingen in de wetgeving is de herinvoering van de bestuurlijke boete. Een betrokkene die de inlichtingenplicht schendt, krijgt in beginsel een boete opgelegd ter hoogte van het bedrag waarvoor hij heeft gefraudeerd.

Vanwege deze nieuwe Wet is een aangepaste verordening nodig. Zij wordt uitgewerkt in de 'Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ gemeente Woerden 2013', het Beleidsplan Handhavingsbeleid sociale zekerheidswetten en de nieuwe beleidsregels.

Het handhavingsbeleid van de IASZ gemeenten was vastgelegd in de Handhavingsverordening 2010. Daarmee hebben we invulling gegeven aan de in art. 8 van de Wwb en art. 35 van de IOAW/IOAZ geformuleerde opdracht om regels te stellen met betrekking tot het bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik van uitkeringen. In de verordening is vastgelegd dat het college ter nadere uitvoering van de verordening beleid vaststelt. Dit beleid is echter niet verder vastgelegd in een actueel beleidsplan. Met het voorliggende plan doen wij dat voor de periode 2013-2017.

Bevoegdheid:

De gemeenteraad is het bevoegde orgaan voor het vaststellen van verordeningen op grond van artikel 147 Gemeentewet, artikel 8 Wwb, artikel 35 IAOW/IAOZ.

Beoogd effect:

Aanpassing van de handhavingsverordening aan de Fraudewet 2013.

Argumenten:*1.1 De handhavingsverordening moet aangepast worden aan de nieuwe wetgeving*

Het huidige handhavingsbeleid en de uitvoering zijn nog niet volledig in lijn met de nieuwe wetgeving. Om de Fraudewet adequaat uit te kunnen voeren, is daarom aanpassing van de huidige Handhavingsverordening, het huidige beleid en de uitvoering vereist.

1.2 Handhavingsbeleid is van invloed op toekenning MAU—en IAU aanvragen

De gemeente Woerden ziet zich sinds enkele jaren geconfronteerd met tekorten op het budget voor de bijstandsuitkeringen: het budget BUIG.

Net zoals in de jaren 2010 en 2011 heeft Woerden ook in 2012 te kampen met een tekort van het budget BUIG. (Over de jaren 2010 en 2011 heeft de gemeente Incidentele Aanvullende Uitkeringen (IAU) succesvol aangevraagd.) Ook over 2012 heeft de gemeente Woerden een IAU-aanvraag gedaan. Daarnaast heeft de gemeente begin 2013 een Meerjarige Aanvullende Uitkering (MAU) aangevraagd.

Bij de IAU en de MAU aanvragen is het van belang dat budgettekorten BUIG geen gevolg zijn van het door de gemeente Woerden gevoerde beleid en de uitvoering daarvan.

Naast het re-integratiebeleid (bevordering uitstroom) is met name het handhavingsbeleid (beperking onrechtmatige instroom en gebruik) hierbij van belang. Dit is een punt waar de Toetsingscommissie IAU en MAU van het ministerie van Sociale Zaken expliciet op let.

De Woerdense uitvoeringspraktijk van de handhaving functioneert goed maar is nog niet volledig geformaliseerd middels aangescherpte verordening en een beleidsplan. Wij achten dit echter wel van belang. Enerzijds om de uitvoeringspraktijk te ondersteunen en anderzijds om dit optimaal op orde te hebben voor eventuele toekomstige IAU- en MAU aanvragen.

2. Technische aanpassing vanwege onze gewijzigde samenwerking met het UWV

Uit de aanhef van artikel 7 moet de zinsnede worden verwijderd: "de verplichtingen op grond van artikel 30c, tweede en derde lid wet SUWI".

Kanttekeningen:

N.v.t.

Financiën:

N.v.t.

Uitvoering:

De uitvoering wordt ingericht conform de beschreven manier.

Communicatie:

- het besluit zal worden gepubliceerd;
- in samenwerking met de RAWB zal actief worden gecommuniceerd over het aangescherpte handhavingsbeleid via de bekende kanalen.

Samenhang met eerdere besluitvorming:

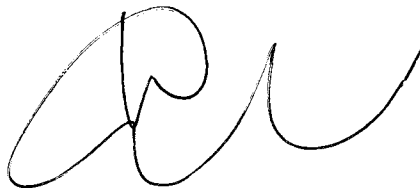
N.v.t.

Bijlagen:

1. Handhavingsverordening 2013 (13i.03926)
2. Beleidsplan Handhavingsbeleid sociale zekerheidswetten 2013-2017 Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken Woerden, Montfoort en Oudewater; (13i.03924)
3. Wijziging beleidsregels handhaving (13i.03925)

De indiener: college van burgemeester en wethouders

de secretaris

dr. G.W. Goedmakers CMC

de burgemeester

V.J.H. Molkenboer

De raad van de gemeente Woerden;

Gelezen het voorstel d.d. xxx 2013 van burgemeester en wethouders

Gelet op:

- artikel 8 a van de Wet werk en bijstand;
- artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
- artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen.
- bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeente wet

besluit vast te stellen de

Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ gemeente Woerden 2013

Artikel 1 – Begripsomschrijving

1. In deze verordening wordt verstaan onder:
 - a. wet: Wet werk en bijstand (WWB), de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ).
 - b. Handhaven: bewerkstelligen dat de wet wordt nageleefd.
 - c. Fraude: het niet (tijdig) mededelen van alle feiten en omstandigheden waarvan het voor de belanghebbende redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze informatie van invloed kan zijn op zijn het recht, de hoogte of de duur van de uitkering.
 - d. Misbruik: het verwijtbaar ontvangen van een uitkering in strijd met de wettelijke voorschriften.
 - e. Oneigenlijk gebruik: het ontvangen van een uitkering volgens de regels van de wet, maar in strijd met of buiten de bedoeling die bij de totstandkoming van die wet heeft bestaan.
 - f. College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Woerden.
 - g. Raad: de gemeenteraad van de gemeente Woerden.
2. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven, hebben dezelfde omschrijving als in de WWB, IOAZ, IOAW en de Awb (Algemene wet bestuursrecht).

Artikel 2 – Opdracht aan het college

1. Het college zorgt voor een rechtmatige en doelmatige uitvoering van de wet en treft maatregelen ter voorkoming en bestrijding van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet.
2. Het college stelt ter nadere uitvoering van het eerste lid een handhavingsbeleidsplan en beleidsregels vast.

Artikel 3 – Handhavingsbeleidsplan en beleidsregels

1. Het handhavingsbeleidsplan bevat tenminste:
 - a. De visie van het college op handhaving, waarin onder meer aandacht wordt besteed aan fraudepreventie. Onderdeel daarvan is de wijze waarop het college belanghebbenden informeert over de rechten en plichten die aan het ontvangen van bijstand of een inkomensvoorziening zijn verbonden, en over de consequenties van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik.
 - b. Een beschrijving van de wijze van controle bij de aanvraag.
2. De beleidsregels bevatten tenminste bepalingen ten aanzien van:
 - a. De wijze waarop het college (her)onderzoeken en bestandsvergelijkingen uitvoert teneinde actuele gegevens van de betrokkenen te controleren, zodat op grond hiervan inkomensvoorzieningen na verificatie aan veranderende omstandigheden kunnen worden aangepast.
 - b. De wijze waarop de belanghebbende aan de inlichtingenverplichting kan of moet voldoen.

Artikel 4 – Herziening, terugvordering en boete

1. Het college herziet het besluit tot toekenning van bijstand of uitkering indien hij daartoe op grond van de wet een verplichting of een bevoegdheid heeft.
2. Het college vordert de kosten van bijstand of uitkering terug in de gevallen die in de artikelen 58 en 59 van de WWB, de artikelen 25 en 26 van de IOAW en de artikelen 25 en 26 van de IOAZ zijn aangegeven, voor zover zich hier geen andere wettelijke regeling tegen verzet.
3. Terugvordering van ten onrechte ontvangen bijstand en het opleggen van de bestuurlijke boete conform 18a van de WWB vindt plaats overeenkomstig de wet en de dienaangaande beleidsregels.

Artikel 5 - Aangifte bij Openbaar Ministerie

Indien schending van de inlichtingenplicht leidt tot een benadelingsbedrag hoger dan de aangiftegrens, dan doet het college, onverminderd de mogelijkheid tot terugvordering van de ten onrechte ontvangen bijstand, aangifte bij het Openbaar Ministerie, in overeenstemming met het door het Openbaar Ministerie op dit punt gehanteerde uitgangspunten.

Artikel 6 – Maatregel

1. Indien de betrokkene de verplichtingen als bedoeld in artikelen 9, 9a en 55 van de WWB, artikelen 37 en 38 van de IOAW/IOAZ niet of onvoldoende nakomt of blijkt heeft gegeven van onvoldoende besef van verantwoordelijkheid op de voorziening in het bestaan als bedoeld in artikel 18, lid 2 van de WWB, verlaagt het college de bijstand of uitkering conform hetgeen hierover is bepaald in de maatregelenverordening.
2. Van verlaging wordt afgezien in geval elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt.

Artikel 7 - Verantwoording

Het college doet verslag aan de raad over de doelmatigheid van de uitvoering op het gebied van de bestrijding van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik.

Artikel 8 – Uitvoering

De uitvoering van deze verordening berust bij het college.

Artikel 9 – Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als Handhavingsverordening WWB, IOAW, IOAZ Woerden 2013.

Artikel 10 – Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de dag van bekendmaking en heeft terugwerkende kracht tot 1 januari 2013.
2. De Handhavingsverordening WWB, WIJ, IOAW, IOAZ 2010 wordt tegelijkertijd ingetrokken. .

Aldus besloten door de raad van de gemeente Woerden in zijn openbare vergadering, gehouden op xxx 2013.

De griffier,

De voorzitter,

Algemene toelichting

Artikel 8a van de WBB en artikel 35 van de IOAW en IOAZ schrijven voor dat in het kader van het financiële beheer bij verordening regels opgesteld dienen te worden voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van bijstand alsmede misbruik en oneigenlijk gebruik van de WWB. Ingevolge die bepalingen is de Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ tot stand gekomen.

Er wordt in de wet geen nadere aanduiding gegeven over wat er precies in de verordening geregeld moet worden. De gemeente heeft op dit punt beleidsvrijheid. In deze verordening stelt de raad de regels voor het gemeentelijk handhavingsbeleid op hoofdlijnen vast. Het college heeft de mogelijkheid om nadere invulling te geven aan de verordening in de vorm van een beleidsplan. In het beleidsplan wordt nader uitgewerkt hoe de gemeente vorm geeft aan handhaving van de bestaande wet –en regelgeving (binnen de kaders van deze verordening).

Per 1 januari 2013 is de Wet aanscherping handhaving –en sanctiebeleid sociale zekerheidswetten (kortweg de Fraudewet) in werking getreden. Deze wet wijzigt de WWB, IOAZ en IOAW. De verordening is aangepast aan deze wijzigingen. Tevens zijn de bepalingen over de reeds afgeschafte Wet investeren in jongeren (WIJ) uit de verordening gehaald.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 - Begripsomschrijving

Dit artikel bevat enkele begripsomschrijvingen. Er is voor gekozen om begrippen die al zijn omschreven in de WWB, IOAW/IOAZ of de Awb niet afzonderlijk te definiëren in deze verordening. Dit voorkomt dat in geval van wijziging van betreffende begrippen in de wet deze verordening moet worden gewijzigd.

Artikel 2 - Opdracht aan college

Dit artikel legt bij het college de verantwoordelijkheid neer voor een rechtmatige en doelmatige uitvoering van de handhaving. Ter nadere uitvoering hiervan stelt het college een handhavingsbeleidsplan en beleidsregels op.

Artikel 3 – Handhavingsbeleidsplan en beleidsregels

In het handhavingsbeleidsplan en de beleidsregels wordt nader uitgewerkt hoe de gemeente de handhaving van bestaande wet –en regelgeving vormgeeft. Om het belang van een goede handhaving te onderstrepen, is in dit artikel aangegeven welke onderwerpen in het handhavingsplan en de beleidsregels op zijn minst aan bod moeten komen.

Artikel 4 – Herziening, terugvordering en boete

Dit artikel beschrijft de uitgangspunten bij de handhaving van de inlichtingenplicht. Het college vordert de kosten van de bijstand of uitkering altijd terug. Om te voorkomen dat teruggevorderd zou moeten worden in die gevallen waar een wettelijke regeling zich verzet tegen dat besluit, is de betreffende nuance opgenomen. Te denken valt aan de bepalingen over verjaringen in het Burgerlijk Wetboek of de bepalingen rond het wettelijke traject van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP). Deze opsomming is niet limitatief en omdat toekomstige wetwijzigingen nog bepalingen kunnen toevoegen, is gekozen voor een algemene formulering.

Bij schending van de inlichtingenplicht is het college in beginsel verplicht om de betrokkene een bestuurlijke boete op te leggen die net zo hoog is als het benadelingsbedrag. Indien er geen benadelingsbedrag is, volstaat het college met het geven van een schriftelijke waarschuwing.

Artikel 5 - Aangifte bij Openbaar Ministerie

Indien schending van de inlichtingenplicht leidt tot een benadelingsbedrag hoger dan de aangiftegrens, dan doet het college, onverminderd de mogelijkheid tot terugvordering van de ten onrechte ontvangen bijstand, aangifte bij het Openbaar Ministerie, in overeenstemming met het door het Openbaar Ministerie op dit punt gehanteerde uitgangspunten.

De aangiftegrens is per 1 januari 2013 verhoogd naar € 50.000. Dit betekent dat fraudezaken met een benadelingsbedrag tot € 50.000 via het bestuursrechtelijke traject afgedaan moeten worden. Hierop bestaan enkele uitzonderingen, die zijn vastgelegd in paragraaf 2.2.1 van de Aanwijzing sociale zekerheidsfraude. Het OM van het arrondissement Midden Nederland heeft bepaald dat wanneer er sprake is van een uitzondering zoals bedoeld in paragraaf 2.2.1 van de Aanwijzing sociale zekerheidsfraude, de aangiftegrens € 20.000 is. De reden hiervoor is dat fraudeurs onvoldoende nadeel ondervinden als de zaak bestuursrechtelijk wordt afgedaan. Indien een fraudezaak met een groot benadelingsbedrag bestuursrechtelijk wordt afgedaan moet de betrokkene het benadelingsbedrag en een boete ter hoogte van dit benadelingsbedrag terug betalen. In de praktijk blijkt de betrokkene hier niet toe in staat. Er wordt dan een betalingsregeling getroffen, waarbij de gemeente maandelijks een deel van de terugvordering verrekend met de uitkering van de betrokkene. De betrokkene zal hierdoor relatief weinig nadeel ondervinden als gevolg van zijn overtreding. Dit verandert als de zaak niet bestuursrechtelijk, maar strafrechtelijk wordt afgedaan. De betrokkene krijgt dan een taakstraf of gevangenisstraf opgelegd. Uitgangspunt is dat de betrokkene dit als nadeliger zal ervaren, dan een maandelijks inhouding op zijn uitkering.

Artikel 6 - Maatregel

Indien de betrokkene de verplichtingen als bedoeld in artikelen 9, 9a en 55 van de WWB, artikelen 37 en 38 van de IOAW/IOAZ niet of onvoldoende nakomt of blijkt heeft gegeven van onvoldoende besef van verantwoordelijkheid op de voorziening in het bestaan als bedoeld in artikel 18, lid 2 van de WWB, verlaagt het college de bijstand of uitkering conform hetgeen hierover is bepaald in de Maatregelenverordening 2013.

Deze verlaging van de uitkering is bedoeld om het nakomen van de verplichtingen en de hoogte van de uitkering op elkaar af te stemmen. Dit staat los van het terugvorderen van bijstand, dat bedoeld is om de situatie (weer) in overeenstemming te brengen met het recht.

Artikel 7 - Verantwoording

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 8 - Uitvoering

Voor de juiste uitvoering van de verordening kan het noodzakelijk zijn dat nadere uitvoeringsregels worden vastgesteld. Dit artikel geeft het college de bevoegdheid om dergelijke regels vast te stellen.

Artikel 9 - Citeertitel

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 10 - Inwerkingtreding

Dit artikel spreekt voor zich.

13i.03924

Gemeente Woerden

13i.03924

Beleidsplan

Handhavingsbeleid sociale zekerheidswetten 2013-2017

Intergemeentelijke afdeling sociale zaken Woerden, Montfoort en Oudewater

Auteurs

E. Bal, J. Cornielje

Documentnaam

Beleidsplan handhaving sociale zekerheidswetten

Datum

22 juli 2013

Betreft

Handhavingsbeleid sociale zekerheidswetten IASZ

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Handhavingsbeleid tot op heden.....	4
1.3	Handhavingsbeleid voor het brede sociaal domein	4
1.4	Leeswijzer	4
2	Beleid.....	5
2.1	Uitgangspunten	5
2.2	Doelstellingen.....	5
2.3	Maatregelen	6
2.3.1	Preventieve maatregelen	6
2.3.2	Repressieve maatregelen.....	8
2.3.3	Sanctionering	9
3	Uitvoeringsorganisatie.....	10
3.1	Interne organisatie.....	10
3.2	Borging handhavingsbeleid in Het Nieuwe Werkbedrijf.....	11
3.3	Sturing	11
4	Consequenties.....	11
4.1	Sociaal.....	12
4.2	Organisatorisch	12
4.3	Sturing en financiën.....	12

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het huidige handhavingsbeleid van de gemeenten die deelnemen in de IASZ is vastgelegd in de Handhavingsverordening 2010. Met deze verordening geven wij invulling aan de in art. 8 van de Wwb en art. 35 van de IOAW/IOAZ gegeven opdracht om regels te stellen met betrekking tot het bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik van uitkeringen. In de verordening is vastgelegd dat het college ter nadere uitvoering van de verordening beleid vaststelt. Dit beleid is op dit moment echter niet vastgelegd in een actueel beleidsplan. Met het voorliggende plan doen wij dat voor de periode 2013-2017. Daarvoor zijn verschillende aanleidingen, die hieronder zullen worden toegelicht.

Nieuwe wetgeving

Per 1 januari 2013 is de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (kortweg de Fraudewet) van kracht. Deze wet wijzigt de Wwb, IOAW en IOAZ en regelt dat uitkeringsfraude op het gebied van sociale zaken en werkgelegenheid strenger bestraft wordt. In de Fraudewet wordt het maatschappelijke begrip van fraude gehanteerd in plaats van het strafrechtelijke begrip. Dit betekent dat het enkele feit dat iemand had kunnen weten dat hij de gegevens had moeten verstrekken maar dit niet heeft gedaan in beginsel leidt tot een bestraffende sanctie. Er hoeft met andere woorden dus geen sprake te zijn van opzet: ook als iemand 'per ongeluk' vergeet om wijzigingen in zijn gegevens door te geven, is er sprake van fraude. Een van de belangrijkste wijzigingen in de wetgeving is de herinvoering van de bestuurlijke boete. Een betrokkene die de inlichtingenplicht schendt, krijgt in beginsel een boete opgelegd ter hoogte van het bedrag waarvoor hij heeft gefraudeerd.

Het huidige handhavingsbeleid en de uitvoering daarvan zijn nog niet volledig in lijn met de nieuwe wetgeving. Om de Fraudewet adequaat uit te kunnen voeren, is daarom aanpassing van het huidige beleid en de uitvoeringsorganisatie vereist.

MAU-aanvraag gemeente Woerden voor de periode 2013-2015

De gemeente Woerden ziet zich sinds enkele jaren geconfronteerd met tekorten op het budget voor de bijstandsuitkeringen: het budget BUIG. De gemeente heeft daarom begin 2013 een Meerjarige Aanvullende Uitkering (MAU) aangevraagd. In deze aanvraag hebben wij betoogd dat de structurele budgettekorten in de gemeente Woerden veroorzaakt worden door stoornissen in het objectieve verdeelmodel voor het budget BUIG, oftewel geen gevolg zijn van het door de gemeente Woerden gevoerde beleid en de uitvoering daarvan.

Onze uitvoeringspraktijk functioneert voor wat betreft de handhaving goed, maar is nog niet volledig geformaliseerd in een beleidsplan. Wij achten dit wel van belang. Enerzijds om de uitvoeringspraktijk te ondersteunen en anderzijds om dit optimaal op orde te hebben voor eventuele toekomstige IAU- en MAU aanvragen.

Wens tot betere monitoring van het handhavingsbeleid

Tot op heden is er een basaal inzicht in de cijfers ten behoeve van de monitoring van het handhavingsbeleid. Het aantal terugvorderingen en opgelegde maatregelen per jaar is in beeld, maar er kan bijvoorbeeld achteraf niet worden achterhaald wat de reden is voor de terugvordering of het opleggen van maatregelen. We hebben de wens het inzicht in deze zaken te vergroten en de output (in termen van te kwantificeren resultaten) en outcome (in termen van maatschappelijke effecten) van het handhavingsbeleid beter te monitoren. Hiervoor zijn twee redenen:

1. We willen graag inzicht hebben in de output en outcome van het handhavingsbeleid, om te kunnen beoordelen of het beleid daadwerkelijk leidt tot de gewenste effecten. De gemeenteraad heeft de toezegging dat vanaf de tweede helft van 2013 deze informatie ook wordt opgenomen in de kwartaalrapportages.

2. Per 1 januari 2014 wordt het Nieuwe Werkbedrijf (HNW) operationeel. Binnen HNW werken de gemeenten Woerden, Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk samen met De Sluis Groep. Om HNW goed aan te kunnen sturen zijn bepaalde prestatie-indicatoren vereist. Om deze prestatie-indicatoren vast te kunnen stellen voor de activiteiten op het gebied van handhaving, is inzicht in de huidige cijfers vereist.

1.2 Handhavingsbeleid tot op heden

De afgelopen jaren heeft binnen de IASZ de focus vooral gelegen op de re-integratie van mensen met een bijstandsuitkering. Ons personeel werd dan ook vooral ingezet voor het begeleiden van mensen met een bijstandsuitkering naar werk. Op het gebied van handhaving werd met name ingezet op de poortwachtersrol: beperking van de instroom in de bijstand. Rechtmatigheidscontroles op het bestaande bestand hebben daardoor minder aandacht gehad. Hierin is in 2011 verandering gekomen. Wij zijn toen sterker gaan inzetten op controle.

In de komende jaren willen we nog meer aandacht besteden aan onderzoeken naar het zittende bestand. Daarom is in het voorjaar van 2013 een medewerker handhaving aangesteld die zich specifiek richt op controleonderzoeken en opsporingsonderzoeken. Deze medewerker wordt daarbij sinds 1 mei 2013 ondersteund door een sociaal rechercheur, die de betreffende persoon tevens opleidt om de functie van handhavingsspecialist zelfstandig te vervullen.

1.3 Handhavingsbeleid voor het brede sociaal domein

Vanaf 2015 wordt het takenpakket van de gemeenten in het sociaal domein fors uitgebreid. De Participatiewet wordt ingevoerd, een aantal functies wordt van de AWBZ overgeheveld naar de WMO en de jeugdzorg komt onder onze verantwoordelijkheid. De vraag of onze inwoners rechtmatig gebruik maken van onze voorzieningen wordt daarmee voor een breder palet van onze diensten relevant. Dit beleidsplan heeft voornamelijk de focus op handhaving in het kader van de sociale zekerheid, maar wordt door ons gezien als uitgangspunt voor handhavingsvraagstukken in het gehele sociaal domein.

1.4 Leeswijzer

Na het inleidende eerste hoofdstuk bestaat dit beleidsplan uit drie aanvullende hoofdstukken. Het tweede hoofdstuk gaat in op de beleidsuitgangspunten, beleidsdoelen en de maatregelen die wij treffen om die doelen te verwezenlijken. Het derde hoofdstuk gaat in op wat dat vraagt van de uitvoeringsorganisatie. Hoofdstuk vier schetst tot slot de consequenties van dit beleidsplan op sociaal-maatschappelijk, organisatorisch en financieel (sturing) gebied.

2 Beleid

2.1 Uitgangspunten

Uit landelijk onderzoek¹ blijkt dat in de helft van de fraudegevallen regels bewust overtreden worden om financieel te kunnen profiteren van een uitkering. In de andere helft van de gevallen frauderen cliënten onbedoeld (of wel 'per ongeluk'). Bij de eerste groep (fraudeurs) is sprake van een bewuste intentie de regels te overtreden uit eigen belang. Bij de tweede groep (onbedoelde overtreders) is dat niet het geval.

Gegeven deze feiten hanteert de gemeente twee uitgangspunten binnen het handhavingsbeleid:

- *Voorkomen is beter dan bestrijden*
Cliënten die onbedoeld de regels overtreden zijn vaak onvoldoende op de hoogte van de regels en gevolgen van het overtreden van die regels. Dit kan verschillende oorzaken hebben, zoals onwetendheid, gemakzucht of laaggeletterdheid. Het gevolg is een verhoogd risico op overtreding en fraude. Door sterk in te zetten op preventie aan de poort en intensieve voorlichting aan nieuwe en bestaande cliënten, kan de gemeente deze groep cliënten in zekere zin behoeden voor de gevolgen van de strenge sancties die de wet voorschrijft.
- *Fraude mag niet lonen*
Om bewuste fraudeurs te kunnen aanpakken, willen we meer gaan investeren in controle- en opsporingsonderzoeken. Als blijkt dat een cliënt ten onrechte bijstand ontvangt of heeft ontvangen wordt de uitkering opgeschort of beëindigd. Daarnaast wordt de ten onrechte ontvangen bijstand altijd teruggevorderd en leggen we een boete op ter hoogte van het benadelingsbedrag. Conform de hierover met het Openbaar Ministerie gemaakte afspraken doen we aangifte bij fraudezaken met een benadelingsbedrag boven € 20.000.

2.2 Doelstellingen

Op basis van de bovenstaande uitgangspunten streven wij met het handhavingsbeleid voor de sociale zekerheidswetten concreet de drie volgende doelen na:

1. *(Potentiele) cliënten leven uit zichzelf de wet –en regelgeving na.*

De kans dat cliënten zich aan de regels houden wordt groter als zij:

- goed en tijdig geïnformeerd worden over hun rechten en plichten;
- de regels en de controlepraktijk die daaruit voortvloeit accepteren;
- de kans op sanctionering bij overtreding van de regels als hoog ervaren; en
- voldoende worden afgeschrikt door opgelegde en uitgevoerde straffen.

2. *De kosten van de bijstand worden teruggedrongen.*

- Ten eerste trachten wij de uitkeringskosten te verlagen door strenge handhaving aan de poort, waarmee voorkomen wordt dat aan fraudeurs een uitkering wordt toegekend.
- Ten tweede willen wij kosten besparen door fraudeurs in het zittende bestand op te sporen en hun uitkering te beëindigen.

Wij verwachten dat met deze maatregelen de grootste besparingen gerealiseerd kunnen worden. Uit de praktijk blijkt dat het terugvorderen van onterecht ontvangen bijstand minder oplevert, omdat de cliënt vaak niet in staat is om het gehele bedrag terug te betalen. Er wordt dan een betalingsregeling getroffen, waarbij de cliënt maandelijks slechts een klein bedrag aflost. De gemeente krijgt hierdoor vaak niet hele gehele bedrag terug.

3. *De bijstand en voorzieningen blijven betaalbaar, zodat zij toegankelijk blijven voor de burgers die deze echt nodig hebben.*

¹ Fenger, M. Voorberg, W. (2013). *Uitkeringsfraude in Perspectief*. Boom|Lemma: Den Haag.

Handhaving is belangrijk om het stelsel van collectieve sociale voorzieningen als vangnet te kunnen behouden.

2.3 Maatregelen

Om de genoemde doelstellingen te realiseren brengen wij de onderstaande maatregelen in praktijk. Een deel daarvan betreft een continuering van onze huidige activiteiten. Een ander deel zijn nieuw te nemen maatregelen. Het totaal aan maatregelen is, in lijn met de uitgangspunten, opgedeeld in preventieve en repressieve maatregelen.

2.3.1 Preventieve maatregelen

Handhaving aan de poort

Preventie dient twee doelen. Ten eerste kan de gemeente door nieuwe cliënten goed voor te lichten over hun rechten en plichten, voorkomen dat cliënten 'per ongeluk' zullen frauderen. Ten tweede kan men door handhaving aan de poort de frauduleuze aanvragen of de aanvragen met een verhoogd risico op fraude direct onderscheppen. Hierbij is het onze inzet om:

- a. de groep onbedoelde overtreders te minimaliseren door het verstrekken van informatie; en
- b. de groep (potentiele) fraudeurs te waarschuwen voor de gevolgen van fraude.

Hiertoe worden, nadat een nieuwe cliënt zich bij de gemeente heeft gemeld voor een uitkering, vóór de daadwerkelijke intake verschillende stappen systematisch doorlopen. Deze stappen worden hieronder nader toegelicht.

Screening

Omdat wij zelf de volledige regie willen houden over de aanvraag, kiezen wij er bewust voor de aanvraag niet via het UWV te laten lopen. Inwoners die een uitkering willen aanvragen dienen direct (telefonisch) contact op te nemen met de gemeente. Wanneer de aanvrager de gemeente belt, voert de medewerker een korte (telefonische) screening uit, door een aantal vragen te stellen over zijn woon- en gezinssituatie en inkomen. Dit om te kunnen beoordelen of de aanvrager mogelijk recht heeft op een uitkering. Ten tijde van de screening controleert de consulent de door de aanvrager doorgegeven gegevens in SUWI-net. Daarnaast controleert de consulent of de aanvrager zich al eerder bij de gemeente heeft gemeld voor een uitkering. Indien blijkt dat de aanvrager al eerder een uitkering heeft aangevraagd en deze aanvraag is afgewezen, dan gaat de inkomensconsulent na wat hiervoor de reden is geweest.

Gesprek met de consulent

Na de telefonische screening vindt er een gesprek plaats tussen de aanvrager en de consulent. In dit gesprek wordt de procedure uitgelegd. Onderdeel hiervan is een zoekperiode van vier weken. De consulent informeert de aanvrager over hetgeen van hem verwacht wordt gedurende de zoekperiode en wat zijn rechten en plichten zijn op het moment dat een uitkering wordt toegekend. Daarbij is het vooral belangrijk dat de consulent de aanvrager uitlegt dat het belangrijk is om wijzigingen in zijn gegevens op tijd door te geven en stilstaat bij de gevolgen van schending van de inlichtingenplicht.

Na afloop van het gesprek krijgt de aanvrager een werkmap mee, waarin de spelregels die verbonden zijn aan de zoekperiode worden toegelicht en tips worden gegeven voor bijvoorbeeld het opstellen van een cv en sollicitatiebrieven. Tevens zijn in deze werkmap de rechten en plichten die verband houden met een uitkering expliciet opgenomen. Daarnaast krijgt de aanvrager het aanvraagformulier mee. In dit formulier is een machtiging opgenomen, waarmee de aanvrager het college toestemming geeft om onderzoek in te stellen naar de juistheid en volledigheid van de door het verstrekte gegevens. Indien de aanvrager het college niet machtigt, komt er geen aanvraag tot stand.

Na het gesprek gaat de zoekperiode in. In deze periode moet de aanvrager zich inspannen om algemeen geaccepteerde arbeid (of scholing bij recht op studiefinanciering) te vinden.

Intakegesprek

Indien de aanvrager in de zoekperiode geen werk heeft gevonden maar zich hiertoe wel voldoende heeft ingespannen, vindt er een intakegesprek. Het doel van dit gesprek is te bepalen of de aanvrager alles heeft aangewend om geen beroep te hoeven doen op een uitkering en of hij recht heeft op een uitkering. Als hulpmiddel wordt daarbij de fraude-scorekaart gehanteerd, waarmee het frauderisico kan worden bepaald.

In het intakegesprek wordt de aanvrager opnieuw gewezen op zijn rechten en plichten. Als de aanvraag is toegekend, krijgt de nieuwe cliënt bij zijn beschikking een wijzigingsformulier mee. Hiermee willen wij het signaal afgeven dat het belangrijk is om informatie en wijzigingen van gegevens die gevolgen kunnen hebben voor het recht op of de hoogte van de uitkering direct door te geven ten einde de cliënten bewust te maken van hun eigen verantwoordelijkheid in dezen.

Route A of B

Op basis van de fraudescorekaart, de controle van de gegevens die de aanvrager heeft ingevuld op het inlichtingenformulier, de informatie die bekend is in SUWI-net en de indruk die de consulent van de aanvrageraanvraag heeft, wordt tijdens het intakegesprek bepaald of route A of route B gevolgd zal worden. Het verschil tussen route A en route B zit in de doorlooptijd en de mate van onderzoek naar de aanvrager. Bij Route A vindt de beoordeling binnen 10 werkdagen plaats en vindt er geen aanvullend (fraude)onderzoek plaats. Route B gaat uit van een beoordeling binnen vier weken, waarbij aanvullend onderzoek plaats vindt. Door deze werkwijze kunnen cliënten met een hoger frauderisico intensiever worden onderzocht, waardoor de kans op uitkeringsfraude afneemt.

De werkwijze van route A en route B zijn vastgelegd in het protocol 'Van A naar Beter'. De kwaliteit van het proces wordt geborgd door steekproeven. Maandelijks wordt een steekproef genomen uit de toegekende aanvragen waarbij route A is gevolgd in de maand voorafgaand aan de steekproef. Voor deze aanvragen wordt nogmaals de rechtmatigheid gecontroleerd door uitvraag van aanvullende bewijsstukken. Door het trekken van deze steekproeven wordt de foutmarge bij het beoordelen van het frauderisico (en de daaruit voortvloeiende keuze voor route A of B) inzichtelijk. Indien nodig kan hierop worden bijgestuurd.

Wij streven naar een uniforme werkwijze door alle consulenten. Het mag niet zo zijn dat een aanvrager bij consulent A een uitkering krijgt toegekend, terwijl consulent B dezelfde aanvraag zou afwijzen. Een structurele vorm van collegiale toetsing draagt bij aan een uniforme werkwijze.

Voorlichting (potentiele) cliënten

De burger is er zelf voor verantwoordelijk de regels te kennen waaraan hij zich dient te houden. Iedereen die een uitkering ontvangt, kan in beginsel weten welke rechten en plichten horen bij een uitkering. Wij zien het echter ook als een gemeentelijke verantwoordelijkheid om (potentiele) cliënten goed te informeren over de verplichtingen die horen bij een uitkering en de gevolgen van het niet naleven van deze verplichtingen.

Hoe beter onze inwoners op de hoogte zijn van hun verplichtingen, hoe beter zij deze kunnen naleven. Hoe eerder, beter en vollediger wij (potentiele) cliënten informeren, hoe kleiner de kans op overtredingen en fraude. Wij zetten daarom in op voorlichting tijdens de aanvraagprocedure, tijdens de periode waarin cliënten een uitkering ontvangen en in meer algemene zin.

Communicatie bij aanvraagprocedure

Zoals hierboven al uiteen werd gezet, wordt een aanvrager gedurende de aanvraagprocedure intensief geïnformeerd over zijn rechten en plichten. Deze rechten en plichten komen expliciet aan de

orde in het intakegesprek en zijn terug te vinden in de werkmap die de aanvrager meekrijgt nadat hij zich heeft gemeld voor een uitkering.

Communicatie gedurende de lopende uitkering

Gedurende de periode dat een cliënt in de uitkering zit, is het van belang dat er regelmatig contact plaatsvinden tussen de cliënt en de consulent. Dit geeft de consulent de mogelijkheid om bestaande cliënten te herinneren aan hun verplichtingen. Daarnaast is regelmatig contact belangrijk, omdat signalen van (mogelijke) fraude hierdoor eerder aan het licht komen en zo voorkomen kan worden dat fraude ontstaat of voortduurt.

Bestaande cliënten worden geïnformeerd over pilots, heronderzoeken en themacontroles die de gemeente doet naar het zittende bestand. Hiermee trachten wij de ervaren pakkans te vergroten.

In de communicatie met bestaande cliënten speelt niet alleen de gemeente zelf, maar ook de cliëntenraad een rol. De cliëntenraad kan cliënten die het spreekuur bezoeken wijzen op de verplichtingen die horen bij het ontvangen van een uitkering. Daarnaast kan de cliëntenraad de gemeente wellicht adviseren over de wijze waarop zij (potentiele) cliënten het beste kan informeren. Ook andere ketenpartners die contacten hebben met onze cliënten kunnen een informerende en signalerende rol vervullen. Niet in de laatste plaats geldt dit voor WoerdenWijzer.

Brede communicatie aan burgers

De gemeente informeert haar inwoners ook langs meer algemene communicatielijnen over de verplichtingen bij het hebben van een uitkering. Dit door middel van bijvoorbeeld berichten op de gemeentepagina in het lokale huis-aan-huisblad, berichten in wijkbladen, folders en posters op het gemeentehuis.

Kwaliteit dienstverlening

Wij verwachten van onze cliënten dat zij zich aan de regels en afspraken houden. De kans op naleving van de regels en afspraken, is groter als wij dit zelf ook doen en onze dienstverlening goed op orde hebben. Heldere communicatie, efficiënte procedures, een correcte bejegening van de cliënt en regelmatig persoonlijk contact tussen consulenten en cliënten. Dit draagt enerzijds bij aan de vertrouwensrelatie tussen de cliënt en de consulent. Anderzijds zorgt regelmatig contact met de cliënt ervoor dat fraudesignalen tijdig kunnen worden opgevangen, waarmee voorkomen kan worden dat fraude plaatsvindt of voortduurt. In de werkmap wordt aangegeven wat de cliënt van ons mag verwachten.

2.3.2 Repressieve maatregelen

De verwachting is dat cliënten eerder verleid worden om zich aan de regel te houden, als zij een hogere pakkans ervaren. Wij voeren daarom controle –en opsporingsonderzoeken uit om de rechtmatigheid van de uitkeringen vast te stellen.

Rechtmatigheidsonderzoeken naar het bestaande bestand

In het eerste kwartaal van 2013 is er een medewerker handhaving aangesteld die zich specifiek bezig houdt met het uitvoeren van controle –en opsporingsonderzoeken naar het zittende bestand. Deze onderzoeken worden opgestart naar aanleiding van signalen van de consulenten, het Inlichtingenbureau en anonieme tips. Daarnaast worden er regelmatig steekproeven gedaan in de dossiers van bestaande cliënten, om de rechtmatigheid te controleren.

In 2013 wordt een pilot uitgevoerd waarin 200 dossiers worden geselecteerd en gecontroleerd. Deze pilot richt zich op:

- Gevallen waarbij in het verleden een uitkering is toegekend en waarbij nog een heronderzoek openstaat.

- Dossiers waarbij de toekenning is verlopen via route A (het gaat hier om ongeveer 70% van alle aanvragen). Uit deze dossiers wordt een steekproef getrokken. Vervolgens wordt voor deze dossiers beoordeeld of de keuze om route A te volgen juist is geweest.
- Een steekproef op basis van thema's (themacontroles). Deze thema's dienen nader bepaald te worden.

Uit de conclusie van de pilot kunnen lessen worden getrokken voor de inrichting van de handhaving in Het Nieuwe Werkbedrijf.

Huisbezoeken

- Door wijziging van wetgeving zijn de mogelijkheden voor het doen van huisbezoeken verruimd. In het protocol huisbezoeken is de van toepassing zijnde werkwijze beschreven.
- Huisbezoeken zijn een vorm van handhaving, maar hebben ook een 'serviceaspect': Er komt een consulent bij de cliënt thuis om samen met hem de formulieren in te vullen en om te bekijken op welke aanvullende regelingen hij wellicht nog recht heeft. Tegelijkertijd kan de consulent controleren of cliënt daadwerkelijk recht heeft op een uitkering. Deze werkwijze heeft raakvlakken met het keukentafelgesprek zoals dat gevoerd wordt in het kader van de WMO.

2.3.3 Sanctionering

Als een cliënt niet (voldoende) voldoet aan zijn verplichtingen die horen bij het hebben van een uitkering, legt het college hem een sanctie op. Het soort sanctie dat de het college hanteert, is afhankelijk van het soort overtreding. De verschillende soorten overtredingen en bij behorende sancties zijn uitgewerkt in de Maatregelenverordening 2013, de Handhavingsverordening WWB, IOAZ en IOAW 2013 en de beleidsregels.

Het college maakt in alle gevallen waarbij zij de discretionaire bevoegdheid heeft om een sanctie te treffen gebruik van deze bevoegdheid. Daarbij wordt altijd rekening gehouden met de individuele omstandigheden van de cliënt die in overtreding is. De sanctie dient te worden evenredig zijn aan de overtreding.

3 Uitvoeringsorganisatie

3.1 Interne organisatie

Om te waarborgen dat met het handhavingsbeleid de gewenste effecten worden behaald, is het van groot belang dat het beleid adequaat wordt geïmplementeerd in de uitvoering:

- a) Om handhavingsgericht gedrag bij zowel de inkomensconsulenten als de re-integratieconsulenten te bewerkstelligen, is het van groot belang dat duidelijk is hoe zij dienen te handelen als ze een (mogelijk) geval van fraude signaleren. Zij moeten goed weten welke stappen zij moeten ondernemen en wie zij wanneer moeten informeren. Hiervoor worden werkinstructies opgesteld.
- b) Een tweede punt van aandacht is de fraude-alertheid van de consulenten. Om het handhavingsbeleid te laten slagen, is het van belang dat de consulenten een zekere mate van fraude alertheid ontwikkelen en blijvend onderhouden. Hiertoe zijn in de afgelopen jaren diverse trainingen ingezet en worden na de zomer enkele workshops georganiseerd door een sociaal onderzoeker en de medewerker handhaving. In deze workshops krijgen de consulenten praktische aanwijzingen waar zij op moeten letten tijdens de aanvraagprocedure en daarna.
- c) De samenwerking en communicatie tussen de re-integratieconsulenten en inkomensconsulenten dient, daar waar het handhaving betreft, verder te worden verbeterd. Bij signalen van mogelijke fraude, moet men elkaar hiervan altijd op de hoogte stellen. Een deel hiervan kan worden ondervangen in HNW, waar re-integratieconsulenten en inkomensconsulenten samenwerken in integrale teams.

3.2 Borging handhavingsbeleid in Het Nieuwe Werkbedrijf

Het is ons streven ons handhavingsbeleid in te brengen in Het Nieuwe Werkbedrijf.

3.3 Sturing

In de inleiding is reeds uiteen gezet dat de wens bestaat om de effecten van het handhavingsbeleid beter te monitoren. Hiervoor zijn twee redenen:

- We willen graag inzicht hebben in de output en outcome van het handhavingsbeleid, om te kunnen beoordelen of het beleid daadwerkelijk leidt tot de gewenste effecten.
- Om het Nieuwe Werkbedrijf, dat per 1 januari 2014 operationeel wordt, goed aan te kunnen sturen zijn bepaalde prestatie-indicatoren vereist. Om deze prestatie-indicatoren vast te kunnen stellen, is inzicht in de huidige cijfers nodig.

Tot nu toe bevatten de managementrapportages geen gegevens met betrekking tot handhaving. Deze informatie zal vanaf de tweede helft van 2013 worden opgenomen in de kwartaalrapportages.

Het jaar 2013 kan gelden als 0-meting.

De volgende gegevens worden verzameld :

- Aantal verrichte onderzoeken (controle en opsporing)
- Aantallen opgespoorde fraude
- Aantal beëindigde uitkeringen
- Aantallen en hoogte vastgestelde vorderingen waaronder boetes
- Resultaat incasso
- Gegeven waarschuwingen en opgelegde maatregelen

Voornemen is om de behaalde resultaten te relateren aan landelijke gegevens voor zover bekend. Om de betreffende indicatoren te kunnen meten, worden in GWS enkele aanpassingen gedaan.

4 Consequenties

Het uitvoeren van de maatregelen die in dit beleidsplan zijn opgenomen heeft een aantal consequenties. Deze zijn in de onderstaande paragrafen kort aangeduid.

4.1 Sociaal

- Het draagvlak voor collectief stelsel sociale zekerheid blijft gewaarborgd.
- Aangescherpte regelgeving brengt het risico met zich mee dat onbewuste fraudeurs worden geconfronteerd met een boete. Om schadelijke gevolgen voor deze doelgroep te beperken, dienen wij onze cliënten zo goed mogelijk te informeren.

4.2 Organisatorisch

- Ook van de re-consulenten wordt verwacht dat zij handhavingsgericht gedrag vertonen en fraude-alert zijn. Zij moeten naast hun taak om mensen met een uitkering te begeleiden naar werk, leren om ook signalen van mogelijk fraude te herkennen en voldoende tijd krijgen om deze op te pakken.
- Nieuwe werkwijzen moeten worden ingebracht bij de ontwikkeling en implementatie van processen voor de uitvoering binnen Het Nieuwe Werkbedrijf.

4.3 Sturing en financiën

- Handhavingsbeleid is gericht op besparingen op het inkomensdeel.
- De verwachting is dat de intensivering van het handhavingsbeleid en de herinvoering van de bestuurlijke boete tot extra uitvoeringskosten zal leiden. Op dit moment kan nog niet worden bepaald hoe hoog deze extra uitvoeringskosten zullen zijn.

B016 - Meldingsplicht studie**melding**

Voordat een betrokkene begint met een studie, is hij verplicht dit te melden. Als niet aan deze verplichting wordt voldaan, krijgt de betrokkene een waarschuwing of boete opgelegd.

beoordeling

Naar aanleiding van de melding beoordeelt het college of de uitkering (ongewijzigd) kan worden gestart of voortgezet en zo ja, of toestemming wordt verleend voor het volgen van die studie met behoud van uitkering. In een beschikking wordt de belanghebbende op de hoogte gesteld van de beslissing. Indien het college toestemming verleent, wordt in de beschikking duidelijk omschreven waarvoor toestemming is verleend en onder welke voorwaarden. Ook wordt een eventuele wijziging van de opgelegde (arbeids)verplichtingen vermeld.

Wijziging

De oude tekst bevatte verwarrende bepalingen m.b.t. termijnen waarbinnen de belanghebbende de aanvang van een studie kon melden zonder gevolgen voor de uitkering. Deze zijn geschrapt. Ook is verwijzing naar het maatregelenbeleid eruit gehaald omdat het melden van een studie valt onder de inlichtingenplicht.

B032 - Belanghebbende beschikt niet meer over bewijsstukken

Als hoofdregel geldt dat de aanvrager verantwoordelijk is voor het tijdig overleggen van de relevante gegevens en voor de juistheid van de gegevens (zie B031). De verwijtbaarheid ten aanzien van het niet, niet tijdig of onvolledig verstrekken van gevorderde bewijsstukken wordt altijd individueel beoordeeld. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat belanghebbende in beginsel over alle te vorderen bewijsstukken beschikt dan wel hierover (als nog) kan beschikken door deze, op eigen initiatief en voor eigen rekening, op te vragen.

Alleen wanneer het in het geheel niet mogelijk is om de gevraagde gegevens te produceren of wanneer de hieraan verbonden kosten in onredelijke verhouding staan tot het belang van de te verkrijgen gegevens voor de vaststelling van het recht op bijstand, kan het verkrijgen van nieuwe bewijsstukken achterwege blijven. De consulent kan dan proberen om de gegevens op een andere manier te verifiëren.

Als dit niet mogelijk blijkt, zal rekening houdend met alle omstandigheden van het individuele geval, en na overleg met de juridisch kwaliteitsmedewerker, op grond van de voor handen zijnde gegevens een besluit worden genomen inzake toekenning of voortzetting van de uitkering.

Het *niet tijdig* verstrekken van (alle) gevorderde bewijsstukken leidt in beginsel tot het opschorten van de bijstand op grond van artikel 54 WWB (zie B11.1.3) of van de behandeling van een aanvraag en het geven van een hersteltermijn. Als de gegevens tijdens de hersteltermijn zijn verstrekt, neemt het college een besluit over de toekenning of voortzetting van de bijstand. Tevens krijgt de betrokkene een waarschuwing of boete opgelegd.

Het *niet of onvolledig* verstrekken van gevorderde bewijsstukken binnen de hersteltermijn leidt in beginsel tot het intrekken van de uitkering na een opschortingstermijn of het buiten behandeling stellen van de aanvraag met in achtneming van artikel 4:5 Awb (zie B2.1.8).

Wijziging

Aan de oude tekst is toegevoegd dat een waarschuwing of boete wordt gegeven als gevraagde gegevens niet tijdig, d.w.z. pas tijdens de hersteltermijn, worden verstrekt.

B034 - Procedure inleveren maandelijks inkomstenverklaring

Maandelijks inkomstenverklaring

Belanghebbenden met inkomsten uit arbeid moeten deze maandelijks opgeven door middel van een inkomstenverklaring. Dat geldt ook voor belanghebbenden die andere inkomsten hebben die niet elke maand gelijk zijn. Inkomsten uit andere uitkeringen, alimentatie of heffingskortingen worden geacht gelijk te blijven over langere periodes. Wijzigingen hierin moeten uit eigen beweging worden doorgegeven.

Procedure

1. De belanghebbende wordt verzocht om zijn inkomstenverklaring in te leveren uiterlijk op de laatste werkdag van de maand waarop de inkomstenverklaring betrekking heeft. Indien de belanghebbende niet aan deze verplichting voldoet, wordt de uitkering opgeschort vanaf de eerste dag van de maand waarop de inkomstenverklaring betrekking heeft voor een periode van maximaal 8 weken. Tevens krijgt de belanghebbende een hersteltermijn opgelegd, waarbinnen hij de inkomstenverklaring alsnog moet inleveren.
2. Ongeacht of de belanghebbende de inkomstenverklaring binnen de hersteltermijn wel of niet inlevert, krijgt hij een waarschuwing opgelegd. Als de belanghebbende in een periode van twee jaar voorafgaand aan de overtreding eerder een waarschuwing heeft gehad, krijgt hij een boete van maximaal € 150 opgelegd.
3. Als de belanghebbende ook binnen de hersteltermijn zijn inkomstenverklaring niet inlevert, dan wordt de uitkering ingetrokken met ingang van de eerste dag van de maand waarop de inkomstenverklaring betrekking heeft op grond van artikel 54 lid 4 WWB.

Wijziging

De oude tekst bevatte nog een termijn van orde waarbinnen een inkomstenformulier kon worden ingeleverd zonder gevolgen voor de uitkering. Dit is sinds invoering van de Fraudewet niet meer mogelijk. Ook is de verwijzing naar het maatregelenbeleid geschrapt.

B036 - Meldingsplicht vrijwilligerswerk

Het uitvoeren van vrijwilligerswerk kan de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt belemmeren. Het behoeft daarom goedkeuring van het college. Uitgangspunt is dat de belanghebbende in het kader van zijn re-integratieverplichting het voornemen om vrijwilligerswerk te gaan verrichten van tevoren meldt.

beoordeling

Goedkeuring wordt verleend indien het vrijwilligerswerk naar het oordeel van het college kan bijdragen aan betere uitstroomkansen naar betaald werk en als het de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt niet belemmert.

Onbetaalde werkzaamheden waarvoor belanghebbende redelijkerwijs een beloning, anders dan een kostenvergoeding als bedoeld in artikel 31 lid 2 onderdeel k WWB, kan bedingen, worden *niet* aangemerkt als vrijwilligerswerk. Zie voor het verrichten van werkzaamheden waarvoor belanghebbende een beloning had kunnen bedingen paragraaf B4.3.

beslissing

In een beschikking wordt de belanghebbende op de hoogte gesteld van de beslissing. Indien het college toestemming verleent, wordt dit in de beschikking duidelijk omschreven.

Wijziging

Duidelijk is gemaakt dat melden van vrijwilligerswerk wordt gerelateerd aan de re-integratieverplichting (en niet aan de inlichtingenplicht) zodat het boetebeleid niet van toepassing is. Een termijn waarbinnen de melding moet plaatsvinden is geschrapt. Dit zou juist de verbinding met de inlichtingenplicht leggen. Tekst is verder wat verhelderd.

B121 - Gevallen waarin wordt afgezien van herziening en intrekking

Vanwege het belang van rechtmatige bijstandverlening en met het oog op fraudepreventie maakt het college in alle gevallen waarin de bijstand kan worden herzien of ingetrokken gebruik van zijn *bevoegdheid* om dat te doen.

Indien er sprake is van schending van de inlichtingenplicht, is het college op grond van artikel 55, lid 3 WVB *verplicht* om het besluit tot toekenning van de uitkering herzien of in te trekken. Slechts een duidelijke schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur is in dat geval reden om hiervan af te zien. Daarom moet in het besluit tot uiting komen dat hieraan juiste toepassing is gegeven, met name het zorgvuldigheidsbeginsel en het gebod van een redelijke belangenafweging.

Als daarvoor aanleiding bestaat, kan (eventueel gedeeltelijk) worden afgezien van terugvordering in geval van onacceptabele financiële of sociale consequenties voor belanghebbende of diens gezin (zie B11.2.8).

Wijziging

Voor de duidelijkheid is toegevoegd dat herziening of intrekking verplicht is bij schending van de inlichtingenplicht. Dit is geregeld in de veegwet die op 1 juli 2013 van kracht is geworden.